เขาสามร้อยยอด สมัยเป็นเกาะในอ่าวไทย มีอักษรบอกว่า “เขาเกาะ 300 ยอด” ในจิตรกรรมสมุดภาพไตรภูมิฯ ยุคอยุธยา - ธนบุรี

สามร้อยยอด หมายถึง ทิวเขาต่อกันเป็นพืดยืดยาว มียอดเขาเรียงรายราว 300 ยอด ได้ชื่อจากนิทานท้องถิ่นอ่าวไทย เรื่อง **ท้าวม่องไล่** หรือ **ตามองไล่**

เขาสามร้อยยอด เป็นภูเขาหินปูน ยุคเพอร์เมียน มีอายุราว 280 - 230 ล้านปีมาแล้ว

ยอดเขาสูงที่สุด (อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ) ราว 605 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง

ประวัติศาสตร์สามร้อยยอด

ประวัติศาสตร์สามร้อยยอด เป็นส่วนหนึ่งของประวัติศาสตร์ไทย ขณะเดียวกันก็เป็นส่วนหนึ่งอย่างแยกไม่ได้ของประวัติศาสตร์สุวรรณภูมิ ในอุษาคเนย์ (South East Asia)

3,000 ปีมาแล้ว

เขาสามร้อยยอดเป็นเกาะอยู่ในอ่าวไทย (โบราณ) ฝั่งทะเลอยู่ลึกเข้าไประหว่างทางรถไฟกับถนนเพชรเกษม

หลัง พ.ศ. 1

ราว 2,500 ปีมาแล้ว หรือตั้งแต่ พ.ศ. 1 เป็นต้นไป บรรพชน **“คนไทย”** บริเวณแผ่นดินสามร้อยยอดอยู่สืบเนื่องมาตั้งแต่ 3,000 ปีมาแล้ว ขยายตัวมากขึ้น เพราะมีคนจากภายนอกเคลื่อนย้ายเข้ามาตั้งหลักแหล่งเพิ่มเติมบนเส้นทางคมนาคมข้ามคาบสมุทร

ไล่ต้อนฝูงวัว

บน (เกาะ) เขาสามร้อยยอดใกล้ชายฝั่งมีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ใช้ทำพิธีกรรม เพราะมีรูปเขียนตามเพิงผาบนไหล่เขา**หลายแห่ง** มีอายุมากกว่า 2,500 ปีมาแล้ว หรือทำขึ้นราว พ.ศ. 1 แล้วเขียนรูปต่อเนื่องเพิ่มเติมต่อไปอีกนานนับร้อย ๆ ปี หรือหลายร้อยปี

รูปเขียนเท่าที่กรมศิลปากรสำรวจพบ (ก่อน พ.ศ. 2547) มี 106 รูป มีรูปคน, หน้ากาก, สัตว์ และสัญลักษณ์ต่าง ๆ แต่ที่สำคัญมี 2 กลุ่ม คือ กลุ่มฝูงวัว และกลุ่มหน้ากาก

คน *คน* *คน* *หน้ากาก* *หน้ากาก*

หลัง พ.ศ. 1000

เขาสามร้อยยอด เป็น landmark หลักหมายสำคัญของนักเดินเรือทะเล เพราะมีเรือเลียบชายฝั่งจากจีน และจากหมู่เกาะทางใต้ แล่นผ่านไปมาติดต่อกับบ้านเมืองภายในยุคทวารวดีที่อยู่ฝั่งอ่าวไทยตอนบน

หลัง พ.ศ. 1800

บริเวณสามร้อยยอด เป็นดินแดนส่วนหนึ่งอยู่ทางใต้ของ**กรุงศรีอยุธยา “ราชอาณาจักรสยาม”** มีประชากรกลุ่มหนึ่ง สมมุติชื่อเรียกตัวเองว่า **“คนไทย”** แล้วมี **“อักษรไทย”** ใช้งานเขียนบนสมุดข่อย

เขาสามร้อยยอด เป็นหลักหมายสำคัญมากขึ้นกว่าแต่ก่อน เพราะมีสำเภาจีนแล่นไปมาค้าขายกระจายทั่วไปหมด แล้วมีเมืองท่าชายฝั่งเป็นระยะ ๆ รอบอ่าวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมืองกุย ที่ อ.กุยบุรี และเมืองปราณ ที่ อ.ปราณบุรี

หลัง พ.ศ. 2000

บริเวณเขาสามร้อยยอด อยู่บนเส้นทางที่ชาวยุโรปผ่านไปมาระหว่างอ่าวเบงกอล ทะเลอันดามัน กับ พระนครศรีอยุธยา นับแต่นี้ไปชาวยุโรปจะมีบันทึกเกี่ยวกับเขาสามร้อยยอดมากขึ้น

หลัง พ.ศ. 2400

บริเวณสามร้อยยอด เป็นส่วนหนึ่งของ **เมืองประจวบคีรีขันธ์** รัชกาลที่ 4 พระราชทานนามเมื่อ พ.ศ. 2398

พ.ศ. 2407 รัชกาลที่ 4 จ้ายอมคณะผู้แทนรัฐบาลอังกฤษเรื่องการปักปันเขตแดนไทย - พม่า ทำให้ประจวบคีรีขันธ์ ตรง อ.เมือง ไปช่องสิงขร เป็น**บริเวณแคบที่สุดของประเทศไทย**

หลัง พ.ศ. 2500

บริเวณสามร้อยยอด เป็นส่วนหนึ่งของ อ.ปราณบุรี กับ อ.กุยบุรี จ.ประจวบฯ มาตั้งแต่ยุคแรก ๆ

พ.ศ. 2538 ยกฐานะเป็น **กิ่ง อ.สามร้อยยอด** (วันที่ 7 กุมภาพันธ์)

พ.ศ. 2550 ยกฐานะเป็น **อ.สามร้อยยอด** (วันที่ 24 สิงหาคม)

โดย **สุจิตต์ วงษ์เทศ** *ไม่สงวนลิขสิทธิ์*

กองทุนแบ่งปันเผยแพร่ความรู้สู่สาธารณะ

Knowledge Dissemination Fund (KD Fund)

8/24 ซอยบ้านช่างหล่อ ถนนพรานนก เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ

โทรศัพท์ 0 2411 0668 *โทรสาร* 0 2411 4281

www.sujitwongthes.com

11 พฤศจิกายน 2552

ลายเส้นเขาสามร้อยยอด Herbert Smyth Warrington
วาดขึ้นสมัยรัชกาลที่ 5 ระหว่าง พ.ศ. 2434-2439

ประจวบคีรีขันธ์ หมายถึง เมืองอันเป็นที่สบเหมาะของหมู่ขุนเขา เป็นชื่อใหม่แรกมีในแผ่นดินรัชกาลที่ 4 เมื่อ พ.ศ. 2398

ช่องสิงขร หมายถึง ช่องทางระหว่างขุนเขาตะนาวศรีที่ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมไปมาได้ ระหว่างดินแดนไทยกับพม่า

หัวหิน หมายถึง โขดหินเรียงรายทั่วไป เป็นชื่อใหม่เพิ่งมีเมื่อราว พ.ศ. 2445 ในแผ่นดินรัชกาลที่ 5

ปราณบุรี ในเอกสารเก่าสะกดด้วย น. หนู ว่า**เมืองปรานบุรี** หมายถึงเมืองที่มีไม้แดง หรือเมืองไม้แดง (**ปราน** เป็นคำมอญ แปลว่า ไม้แดง) เป็นไม้เนื้อแข็งมีราคา มีชื่อนี้แล้วตั้งแต่ระหว่าง พ.ศ. 1919 - 1921 ยุคต้นอยุธยา ในแผ่นดินขุนหลวงพะงั่ว (สมเด็จพระบรมราชาธิราช)

กุยบุรี มีแล้วตั้งแต่ราว พ.ศ. 1900 นามเดิมว่า **เมืองกุย** หมายถึงเมืองที่มีเขากวาง หรือนอแรด (**กุย** เป็นคำเขมร แปลว่า เขา, นอ) ใช้เป็นส่วนผสมยาโบราณ ส่งขายมีราคา